

Mål och budget 2020-2022

Socialnämnden

2020

Diarienummer SOCN 2019/337

2019-09-17

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokus och resultatindikatorer 2020-2022	5
3.1	Bästa utveckling för alla.....	5
3.2	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka.....	7
3.3	Stark och balanserad tillväxt	8
3.4	Maximalt värde för skattepengarna.....	10
4	Jämförelser med andra kommuner	11
5	Resursfördelning.....	14
5.1	Ramärendet.....	14
5.2	Nämndyttrande.....	14
6	Checkar och avgifter.....	24
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	28

Bilagor

Bilaga 1:

Bilaga 2:

I Ansvar och uppgifter

Människor som behöver stöd och hjälp på grund av funktionsnedsättning eller sociala problem ska få stöd att förbättra sin livssituation. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten avseende individ- och familjeomsorg och som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd, med undantag för de uppgifter som åligger arbets- och företagsnämnden och äldrenämnden.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Fler nackabor behöver hjälp från socialtjänsten. Det är ett stort tryck på förebyggande insatser och även på barn och familjeenheten som bedömer och utreder anmälningarna, beviljar och följer upp biståndsbedömda insatser till barn och deras föräldrar. Trycket på utredande socialsekreterare är högt och kvaliteten har brustit i enskilda ärenden vilket har lett till utredningar enligt Lex Sarah.

Socialnämndens ekonomi är i obalans, i T2 har nämnden är resultatet -20,3 miljoner kronor. Den prognostiserade budgetavvikelsen för 2019 är -35,9 miljoner kronor varav 23,3 miljoner kronor avser volym- och kostnadsutveckling avseende dygnsvården för barn och unga 0-20 år. Det höga trycket på utredande socialsekreterare leder i sig till personalomsättning och att ett större antal är under introduktion. Personalomsättningen leder till kostnader för löneglidning och inhyrd personal inom myndighet och huvudmannaskap.

Insatserna till vuxna ökar. Tomställda sociala bostäder behöver underhåll och kan inte avyttras i önskvärd takt vilket har lett till ett budgetöverskridande.

3 Nämndens fokus och resultatindikatorer 2020-2022

3.1 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Barn och vuxna med social problematik och/eller funktionsnedsättning som är i behov av stöd, ska ges förutsättningar till bästa möjliga uppväxt och vuxenliv. De som är i behov av stöd ska vara delaktiga och erbjudas individanpassade insatser som hjälper.	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får den hjälp de vill ha i sin gruppbostad	77 %	80%	80%	80%	KF
	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får den hjälp de vill ha i sin servicebostad	81 %	85 %	85 %	90 %	KF
	Andel personer över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld.	50 %	80 %	80 %	80 %	KF
	(N) Andel familjehemsplacerade flickor och pojkar som uppnår kunskapsmålen i skolan.	88 %	95 %	95 %	95 %	Nämnd
	Andel vuxna med funktionsnedsättning som upplever att de får bestämma om saker som är viktiga i sin dagliga verksamhet	77 %	80 %	85 %	85 %	Nämnd

Utfallet i kolumnen Utfall 2019 avser utfall för året 2018

Arbete för att nå målet

Vuxna som bor i bostad med särskild service får den hjälp de vill ha

LSS-lagstiftningens intention är att säkerställa att den enskilde får det stöd i det dagliga livet som krävs, för att kunna uppleva samma människovärde som andra, trots funktionsnedsättning. Vården och omsorgen ska genomföras och hänsyn måste tas till den enskildes självbestämmande och delaktighet. Under våren 2019 utvecklade omsorgsenheten ett digitalt verktyg för systematisk uppföljning på individnivå där frågor kring bland annat självbestämmande, delaktighet och trivsel ställs. De individuella uppföljningarna aggregeras sedan på verksamhetsnivå. Vid kvalitetsbrister genomförs riktade granskningar. Resultaten redovisas för anordnare och utförare och särskilda dialoger genomförs för att stimulera till utveckling och förbättrade resultat.

Liv fritt från våld

Våldsutsatta personer, i huvudsak kvinnor, erbjuds ett sammanhållet stöd i samband med att de beviljas skyddat boende. Socialsekreterare samverkar kontinuerligt med kontaktpersonen i det skyddade boendet för att ge den våldsutsatta de bästa förutsättningarna för att kunna leva ett liv utan våld efter avslutad placering. Den våldsutsatta behöver omfattande stöd och praktiska råd för att förändra sin situation. Ofta är barn placerade tillsammans med den våldsutsatta, något som innebär en särskild planering för att säkerställa skyddet även för barnen. Många gånger kan barnet inte gå kvar i sin skola, men är det möjligt finansierar barn- och familjenheten kostnaden för skoltaxi.

Familjehemsplacerade barn når kunskapsmålen

För barn placerade i familjehem är det av yttersta vikt att vården är av god kvalitet. Att barnen når kunskapsmålen i skolan är centralt, då forskningen visar att barn som klarar skolan har betydligt större möjligheter att leva ett självständigt liv som vuxna och motverkar utanförskap. Flickor och pojkar som är familjehemsplacerade har generellt sett lägre skolresultat än andra barn, vilket även varit fallet i Nacka. Insatsen Skolfam är en modell där olika professioner arbetar tillsammans för att skapa förutsättningar för barnet att nå sin fulla inlärningspotential. Barnets styrkor och behov kartläggs och en plan för utveckling utformas och följs upp regelbundet i samverkan med den skola där barnet är placerat. Insatserna kring barnet i skolan anpassas efter individen med fokus på barnets rätt till utbildning, utveckling och delaktighet. Det huvudsakliga målet är att barnen ska gå ut grundskolan med behörighet att kunna söka vidare studier.

Vuxna i daglig verksamhet upplever självbestämmande

LSS-lagstiftningens intention är att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får det stöd i det dagliga livet som krävs, för att kunna känna samma människovärde som andra, trots sin funktionsnedsättning. Vården och omsorgen ska genomföras och hänsyn måste tas till den enskildes självbestämmande och delaktighet. Under våren 2019 utvecklade omsorgsenheten ett digitalt verktyg för systematisk uppföljning på individnivå där frågor kring bland annat självbestämmande, delaktighet och trivsel ställs. De individuella uppföljningarna aggregeras sedan på verksamhetsnivå. Vid kvalitetsbrister genomförs riktade granskningar. Resultaten redovisas för anordnare och utförare och särskilda dialoger genomförs för att stimulera till utveckling och förbättrade resultat.

Barnens rättigheter stärks genom att barnkonventionen blir lag

Barnkonventionen träder i kraft 1 januari 2020. Regeringen kartlägger för närvarande hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med FN:s konvention om barnets rättigheter för att kunna ge stöd i arbetet. Sveriges kommuner och landsting har tagit fasta på att mål och uppföljning ska formuleras med barnrätten som utgångspunkt. Barnrättsperspektivet kommer ge utslag inom många verksamheter såväl i samhället som inom kommunen. Verksamheter ska ha rutiner för anmälan till socialtjänsten om att barn far illa, vilket kan öka benägenheten att anmäla oro för barn. Länsstyrelserna har fått i uppdrag att stödja arbetet med den praktiska tillämpningen av barnets rättigheter i kommuner och landsting.

Under 2020 kommer fokus vara att implementera lagen med fokus på barnens rättssäkerhet och delaktighet. För barn och familjeenheten och omsorgsenheten krävs en ökad kunskap kring barn bland samtlig personal. Att samtala med barn kräver kunskap, erfarenhet och utbildning.

3.2 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Den som har en funktionsnedsättning ges förutsättningar att medverka i samhällslivet och kunna delta och utöva kultur och idrott. Anpassade boendeformer av god kvalitet finns tillgängliga och integrerade i Nackas olika kommundelar.	Antal barn och unga per som vräks från sin bostad	6	0	0	0	KF
	Andel av hyresgästerna med socialt kontrakt som efter avslutad insats anskaffar en egen bostad.	79 %	75 %	75 %	75 %	KF
	(N) Andel kunder som bedömts och beviljats bistånd till boende enligt LSS och där behovet kan tillgodoses inom kommunens gränser	80 %	90 %	90 %	90 %	Nämnd
	(N) Andel verksamheter som arbetar med sin klimat- och miljöpåverkan.		80 %	85 %	85 %	Nämnd

Utfallet i kolumnen Utfall 2019 avser utfall 2018

Arbete för att nå målet

Inga barn och unga vräks från sin bostad

Enligt lag är en hyresvärd skyldig att meddela socialtjänsten om en hyresgäst riskerar att bli vräkt från sin bostad på grund av hyresskulder eller störningar. I de fall socialnämnden får information om att någon hotas av vräkning från sin bostad får den enskilde stöd från Nacka kommuns hyresrådgivande socialsekreterare.

Sociala kontrakt

Hyresgästen informeras i samband med kontraktsskrivning om vikten av att söka egen bostad och att det sociala kontraktet är tidsbegränsat till två år. Ett år innan kontraktstiden löper ut tas ny kontakt och hyresgästen får återigen information. Samma information ges även sex månader innan det sociala kontraktet löper ut. Den enskilde får skriftlig information med konkreta råd och tips för bostadssökande. Informationen innehåller också en förteckning över bostadsföretag och bostadsförmedlingar i Sverige som den enskilde själv kan kontakta. Det finns behov av att utveckla mer intensiva insatser i syfte att stötta och motivera de enskilda hyresgästerna till att anskaffa en egen bostad.

LSS-bostäder i Nacka

En långsiktig plan för att klara behovet av LSS-bostäder har antagits av socialnämnden. Tillgången på LSS-bostäder bedöms vara god fram till år 2030 förutsatt att planen följs. Behoven för målgruppen säkras genom ett nära samarbete med enheter inom fastighetsprocessen där målgruppens behov prioriteras och vägs in vid planering av nya områden och vid nybyggnation.

Klimat -och miljöpåverkan

Ny indikator. Alla verksamheter rapporterar via enkät en gång per år om hur de arbetar med sin klimat- och miljöpåverkan.

3.3 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Barn och unga ska ges förutsättningar till bästa möjliga uppväxt och vuxenliv. Samarbetet med civilsamhället, föreningar och volontärverksamheter är starkt och förebygger sociala problem	Andel ungdomar som fått insats på MiniMaria för sitt missbruk och som vid avslutad insats är drogfria	70 %	80 %	80%	80%	KF
	Andel vuxna som fått insats på Beroendemottagningen för sitt missbruk och efter avslutad insats nått sitt mål med insatsen.	51 %	75 %	75%	75 %	KF
	Andel föräldrar som erbjuds föräldrastödsinsatser och som anser att de har fått stöd och vägledning i sin föräldraroll.	95 %	95 %	95 %	95 %	KF
	(N) Andel barn och föräldrar som tycker att samverkan genom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) gjort att de fått den hjälp som de är i behov av.			80 %	80 %	80 %

Utfallet i kolumnen Utfall 2019 avser utfall år 2018

Arbete för att nå målet

Ungdomar med missbruksproblem blir drogfria

MiniMaria och Beroendemottagningen erbjuder lättillgängligt stöd och majoriteten av de som söker hjälp gör det utan beslut från socialtjänsten. MiniMaria och Beroendemottagningen är integrerade mottagningar i samarbete med regionen (landstinget), vilket medför att den enskilde får sammanhållet stöd för sin problematik. Flickor är fortsatt en prioriterad målgrupp då Stockholmsenkäten visar att flickors missbruk av alkohol och narkotika är högre i Nacka jämfört med övriga länet. Därför prioriteras samverkan med andra aktörer som möter flickor.

Vuxna med missbruksproblem får hjälp för sitt missbruk

2018 förändrades lagstiftningen och spel om pengar inkluderades som ett kommunalt ansvarsområde. Beroendemottagningens uppdrag utökades för att kunna möta den nya målgruppens behov. För att bland annat kunna identifiera spel om pengar, använder omsorgsenheten en intervjumodell där frågor ställs om missbruk, våld, spel om pengar samt psykisk ohälsa.

Stöd och vägledning i föräldrarollen

Antalet föräldrar och barn som själva söker stöd ökar stadigt. Trots att antalet mottagningar har blivit fler har behovet fortsatt att öka. Ett ytterligare sätt att kunna möta fler föräldrar och öka tillgängligheten är Föräldrastöd online. Föräldrar erbjuds samtal online och kan själva boka in tider som passar dem via webben.

Ungdomar i riskzon för kriminalitet upptäcks och får tidig hjälp

Genom SSPF, en förebyggande insats i form av ett samverkansforum för skola, socialtjänst, polis och fritidssektorn, ska ungdomar i åldrarna 13 till 18 år som är riskzon för kriminalitet upptäckas. Samverkan mellan olika aktörer innebär att ungdomens insatser samordnas så att ungdomen får hjälp. Syftet är att ungdomarna tidigt ska erbjudas samordnade insatser för att undvika ett liv i kriminalitet eller missbruk.

3.4 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Nackabor erbjuds insatser med hög kvalitet av utförare och anordnare. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses genom effektiva rutiner, digitalisering och utveckling.	Andel flickor och pojkar inom individ- och familjeomsorg som sammantaget är nöjda med stödet från socialtjänsten i kommunen.	97 %	90 %	90 %	90 %	KF
	Andel vuxna personer inom individ- och familjeomsorg som sammantaget är nöjda med stödet från socialtjänsten i kommunen.	87 %	85 %	85 %	85 %	KF
	Andel flickor och pojkar 0-12 år som ej återaktualiseras inom ett år efter avslutad utredning eller insats	81 %	85 %	85 %	85 %	KF
	(N) Andel flickor och pojkar 13-17 år som är delaktiga i uppföljningen av sin insats		80 %	80 %	80 %	Nämnd

Utfall i kolumn Utfall 2019 avser utfall år 2018

Arbete för att nå målet

Hög delaktighet och bra bemötande

Människor som är i behov av stöd och hjälp av socialtjänsten ska bemötas med respekt och hänsyn tas till deras egna erfarenheter, beprövad erfarenhet och bästa tillgängliga kunskap. Personer med beroendeproblematik eller samsjuklighet är en målgrupp som är svår att nå och det saknas insatser. Därför behöver insatser utvecklas som till exempel uppsökande samordnade insatser.

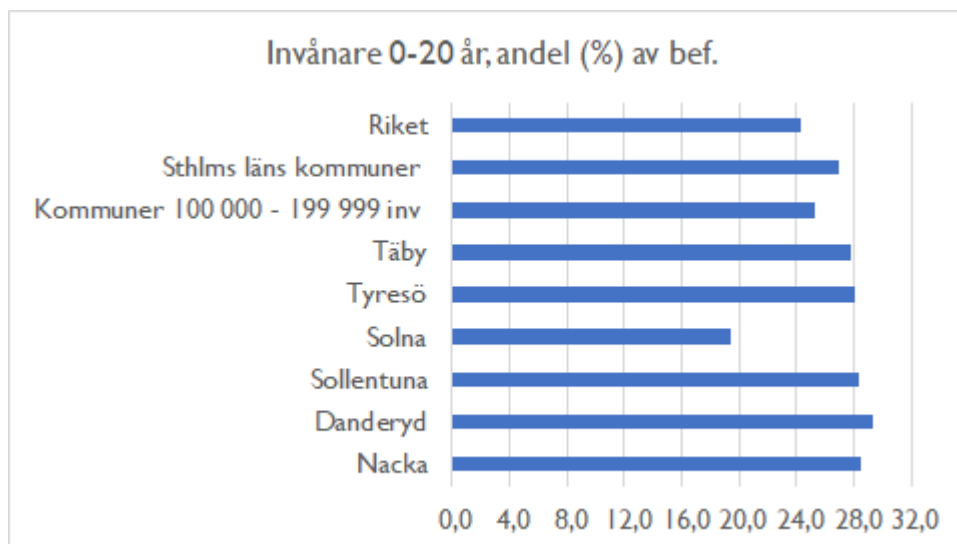
Genom att utveckla nya sätt att utreda och utveckla nya insatser om behov finns, ska färre barn bli återaktualiserade. Ett tätt samarbete med barn och föräldrar är en förutsättning.

Flickor och pojkar från 13 års ålder ska vara delaktiga i uppföljningen av sin insats. Barnens motivation för insatsen kommer att öka när de alltid ges möjlighet att delta i uppföljning av insats och kan påverka.

4 Jämförelser med andra kommuner

Individ och familjeomsorg

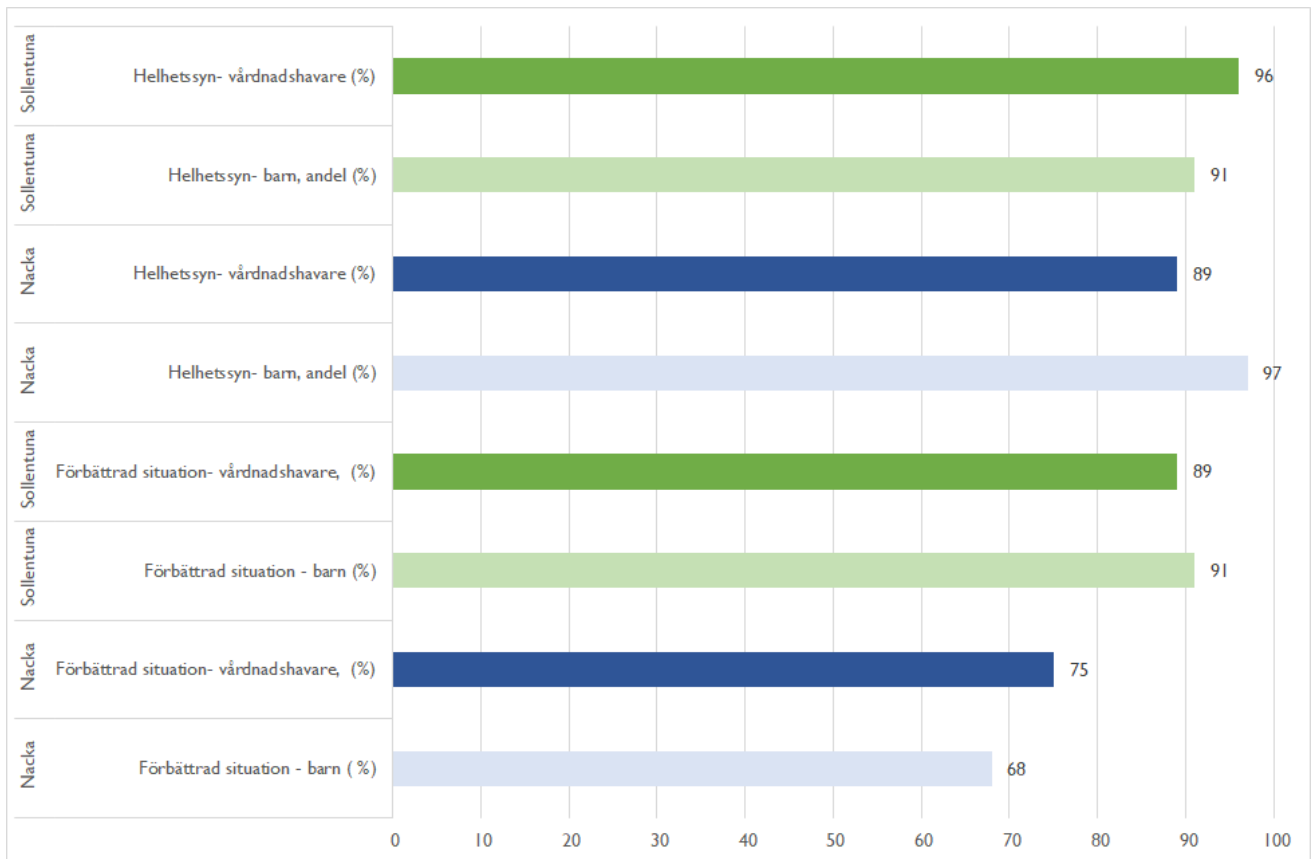
Nacka har en stor andel i befolkningen som är yngre än 21 år. Förutom Danderyd av jämförelsekommunerna har Nacka störst andel barn och unga 0-20 år i befolkningen.

Av Nacka kommuns jämförelsekommuner är Sollentuna, Täby och Tyresö närmast Nacka avseende socioekonomiska faktorer och Solna och Sollentuna när det gäller kostnader (efter referenskostnad och invånare) för individ och familjeomsorg enligt Koladas likhetsutsökning. Nackas kostnader per invånare för barn och ungdomsvård är lägre än genomsnittet för riket och kommunerna i samma befolkningsspänn men högre än Nackas jämförelsekommuner med undantag för Tyresö.

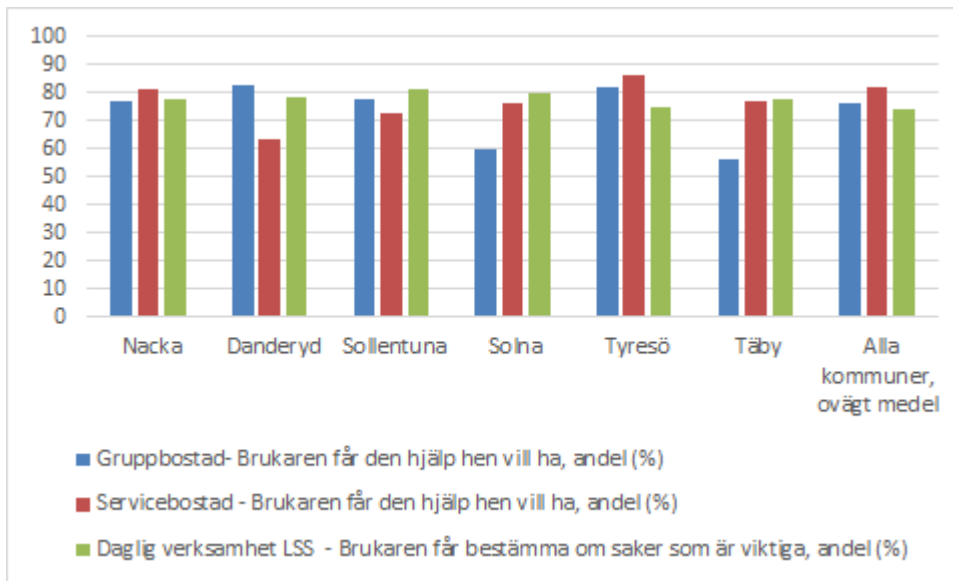
Det är svårt att mäta och jämföra kvaliteten inom individ och familjeomsorgen. Få kommuner deltar i den nationella enkäten och antal svar och svarsfrekvensen är låg. Av jämförelsekommunerna är det bara Sollentuna som deltar och tillräcklig svarsfrekvens. Nackas svarsfrekvens är lägre än Sollentunas men baseras på fler svar. När det gäller barnens svar går det inte att generalisera eller jämföra resultaten utan de får tolkas utifrån just de enskilda individer som besvarade enkäten.

Personer med funktionsnedsättning

	Nacka	Danderyd	Sollentuna	Solna	Tyresö	Täby
Kostnad funktionsnedsättning LSS boende, kr/inv	2 198	2 395	2 741	1 754	2 441	2 235
Kostnad funktionsnedsättning LSS daglig verksamhet, kr/inv	890	1 056	852	512	1 001	913
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	5 734	5 595	6 504	4 400	6 581	5 149

Brükarenkät personer med funktionsnedsättning 2018

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Budgetramen har utökats med sammanlagt 36,3 miljoner kronor. När det gäller individ och familjeomsorgen utökas Barn och unga med 10,5 miljoner kronor och vuxna med 5,1 miljoner kronor för volymökning som redan har inträffat. Verksamheter för personer med funktionsnedsättning utökas med 23,5 miljoner kronor för volymökning, bland annat för nya boenden och för effekter av entreprenadupphandling av LSS-boenden.

5.2 Nämndyttrande

Sammanfattning

Socialnämndens yttrande innebär att kommunfullmäktige föreslås medge utökade ramar med 38,8 miljoner kronor varav 12,3 miljoner kronor för större volym avseende barn och unga 0-20 år och 26,5 miljoner kronor i satsningar. 15,6 miljoner kronor av satsningen avser satsning på den sociala barnavården inom myndighet och huvudmannaskap.

Myndighetsutövningen är en förutsättning för att den enskilde ska få tillgång till stöd- och hjälpinsatser enligt socialtjänstlagen och stöd enligt lagen om särskild service. Därför utgör myndighetsutövningen en del av kärnverksamheten. Digitalisering och utveckling av processerna pågår men den huvudsakliga delen av arbetet är beroende av en personlig kontakt med den som söker eller den som blivit anmäld och dennes delaktighet. Därför föreslår socialnämnden att nämnden medges utökad budgetram för myndighet och huvudmannaskap där den största delen är avsedd för en särskild satsning på den sociala barnavården med sammanlagt 14,7 miljoner kronor. I korthet handlar det om att kunna erbjuda nackaborna en rättssäker myndighetsutövning med god kvalitet samt att vara en attraktiv arbetsgivare

Barn och unga 0–20 år inklusive familjerådgivning, individ och familjeomsorg, -12,6 miljoner kronor

Antalet aktualiseringar avseende barn och unga 0-17 år som far illa ökade med 45 procent mellan år 2016 till 2018. Ökningen gällande antalet utredningar för barn under samma period motsvarade 24 procent. Även antalet barn och unga 0-20 år med minst en biståndsbedömd insats ökade med 7,5 procent mellan 2017 och 2018. Befolkningsökningen kan inte förklara siffrorna ovan, då antalet barn och unga 0-20 år i Nacka, endast ökade med 3,8 procent mellan åren 2016 och 2018. Ökningen syns även inom de förebyggande insatserna riktade till barn, som ökade med ca 15 procent.

Volymutvecklingen är inte unik för Nacka utan känns igen från andra kommuner. Det finns flera orsaker till detta. Antalet polisanmälningar gällande misshandel mot barn ökar, även antalet polisanmälningar rörande barn som förövare samt psykisk ohälsa där fler barn får en psykiatrisk diagnos. I Nacka har 4,4 procent av barn och unga 0-17 år en psykiatrisk diagnos, andelen i länet varierar mellan 3,5 procent till 7,2 procent. Året 2016 hade 5,2 procent av 0-12-åringarna i Nacka fått vård för psykisk ohälsa från vårdcentral eller psykiatri, genomsnittet i länet är 4,5 procent. Samma år hade 9,1 procent av 13-17-åringarna i Nacka fått vård jämfört med 9,9 procent i länet.

Samhällstendensen avspeglar sig i den uppföljning som barn och familjeenheten gjort kring orsaker till anmälningar gällande barn och unga som far illa. År 2018 inkom 3 361 aktualiseringar av barn och unga 0-17 år och av dessa valdes 993 slumpmässigt ut för att granska orsak till att barnet är aktuellt.

Orsaker	Antal aktualiseringar	Andel %
Barns utsatthet	439	44%
Barnets egna svårigheter eller riskbeteenden	268	27%
Förälder/vårdnadshavares egna svårigheter	243	24%
Annan identifierad utsatthet	5	1%
Ej dokumenterad orsak	38	4%
Totalsumma	993	100%

Tabellen ovan visar den huvudsakliga aktualiseringsorsaken, ett barn kan bli aktualiserat av flera orsaker. Den vanligaste orsaken är barns utsatthet som utgör 44 procent. Inom den gruppen beror hälften av aktualiseringarna på våld i familjen eller annan närstående men även barns utsatthet på grund av omsorgsbrist är vanlig. 27 procent av aktualiseringarna handlade om barns egna svårigheter, ofta om kriminellt beteende och beroendeproblematik. Den tredje stora gruppen handlar om förälders egna svårigheter, 24 procent, beror oftast på förälders beroendeproblematik, sjukdom eller funktionsnedsättning.

Volymökningen samt att barn och föräldrar ofta har flera problem samtidigt har lett till att kostnaderna för insatserna har ökat snabbt. Kostnaderna för de biståndsbedömda insatserna ökade med 14 procent mellan 2017 och 2018. Prognosen för tertial 2 är att budgeten för dygnsvården för barn och unga 0-20 år riskerar att överskridas med 28,5 miljoner kronor. Budgetunderskottet beror såväl på att fler barn får en insats som på att insatsen är mer omfattande, varar under en längre tidsperiod och att dygnskostnaden har gått upp. Flera av insatserna förväntas pågå året ut och många under barnets uppväxt.

Tabellen nedan visar antal barn och unga 0-20 år i befolkningen fördelat per åldersgrupp respektive antalet barn och unga som har haft minst en biståndsbedömd insats under 2018, samt gruppens procentuella andel av totalen. Den visar också andelen barn och unga som fått en insats inom sin åldersgrupp.

Åldersgrupp	Utfall befolkning	Andel av 0-20-åringar	Utfall aktuella med insats	Andel av alla med insats	Andel av befolkningen
0-2 år	3 949	13%	23	5%	0,6%
3-5 år	4 444	15%	45	10%	1,0%
6-8 år	4 556	15%	55	12%	1,2%
9-11 år	4 782	16%	72	16%	1,5%
12-14 år	4 522	15%	76	17%	1,7%
15-17 år	4 004	13%	120	27%	3,0%
18-20 år	3 483	12%	56	13%	1,6%
Total	29 739	100%	447	100%	1,5%

I genomsnitt hade 1,5 procent av 0-20-åringarna fått minst en biståndsbedömd insats under 2018. Insatser och kostnader för barn och unga 0-20 år som haft en biståndsbedömd insats är inte jämnt fördelade mellan ålderskategorierna. Tre procent av alla 15-17-åringar har fått minst en insats under 2018. Insatserna är ofta mer omfattande i åldersgruppen 15-20 år än för de yngre åldersgrupperna, till exempel är det vanligare med institutionsplaceringar i dessa åldrar. Femtio timmar familjebehandling, under ca tre månader kostar cirka fyrtio tusen kronor medan tre månaders institutionsvård kostar i genomsnitt 950 tusen kronor. I och med att insatserna kostar mer per insats för 15-20-åringarna påverkas kostnaderna mycket av förändringar i befolkningen och antalet aktualiseringar mellan åren för socialnämnden.

Volym 2020

I. Volymer dygnsvård, -12,3 miljoner kronor

Vård och behandling på institution, jourhem, familjehem eller stödboende benämns dygnsvård.

Som beskrivits ovan överskrider socialnämnden budgeten för barn och unga 0-20 år. Överskridandet är inte bara kopplat till befolkningsökningen i Nacka utan också till samhällsutvecklingen, kostnadsutvecklingen för insatserna och till enhetens personalomsättning.

I ramärendet ingår volymförändringar för barn och unga under perioden oktober 2018-mars 2019. Sedan dess har utvecklingen inom dygnsvården för barn och unga försämrats. Exempelvis har tio barn och unga omhändertagits enligt lagen om vård av unga (LVU) under sommaren medan tre har avslutats. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att medge utökad ram för två institutionsplaceringar och 8,8 jourhemsplaceringar samt ökade kostnader för skolskjuts och andra resor för barn och unga med sammanlagt 12,3 miljoner kronor

Institutionsplaceringar barn och unga 0-20 år	Utfall 2018	Utfall T2	Budget T2	Prognos året	Budget 2019	Ramären de	Volymök ning
Nettokostnad (tkr)	-22 594	-19 629	-15 381	-34 613	-23 071	-3 535	-4 740
Antal Institutionsplaceringar SOL LVU genomsnitt per månad*	10	12,5	10	14,7	10	1	2
Tkr/årsplacering cirka	-2 259	-2 355	-2 307	-2 355	-2 307	-3 535	-2 370

Jourhemsplaceringar barn och unga 0-20 år	Utfall 2018	Utfall T2	Budget T2	Prognos året	Budget 2019	Ramären de	Volymök ning
Nettokostnad (tkr)	-14 373	-16 394	-6 987	-22 130	-10 480	-4 590	-5 990
Antal Jourhemsplaceringar SOL LVU genomsnitt per månad	24,6	37,0	17,5	33,3	17,5	7,7	8,8
Tkr/årsplacering cirka*	-584	-665	-599	-665	-599	-599	-681
Skolskjuts barn (Tkr)	-1 680	-637	-239	-1 106	-410	0	-1 300

2. Familjerådgivning -0,3 miljoner kronor

Antalet samtal har ökat med 5 procent från 2672 samtal till 2 814 samtal mellan 2017 och 2018 och fortsätter att öka under 2019. Trehundratusen kronor motsvarar 275 samtal

Satsning 2020

I. Check familjebehandling -0,2 miljoner kronor

Se tabell under rubriken avgifter och checkar

2. Samverkansteam familjerätten – finansiering statsbidrag

Nacka har deltagit i ett utvecklingsprojekt i Stiftelsen Allmänna Barnhuset regi under åren 2015 - 2017. Målgruppen var familjer med svåra vårdnadskonflikter där frivilliga samarbetsamtal inte bedömdes tillräckliga. Projektet utvecklade en ny insats som kallades samverkansteam. Insatsen innebär att familjerna får ett sammanhållet stöd i frågor som rör praktiska och juridiska frågor samt rena behandlingssamtal för personer i kris av personal från både familjerätt och öppenvård.

Erfarenheterna av insatsen är goda. Utvärderingar av insatsen har visat att konfliktnivån mellan föräldrar har minskat och fler samförståndslösningar har uppnåtts. För många av familjerna har samtalen där de erbjudits både terapeutiska och familjerättsliga samtal varit tillräckliga och de har avböjt annan insats. För

närvarande fortsätter insatsen i begränsad omfattning inom ramen för befintlig budgetram. Det finns ett fortsatt behov av insatsen för cirka 30 familjer per år utifrån nuvarande folkmängd. För att tillgodose det behovet behövs en resursförstärkning som beräknas till totalt cirka 1,1 miljoner kronor per år. Under 2020 kan samverkansteamet finansieras av statsbidrag inom ramen för överenskommelsen mellan staten och SKL för psykisk hälsa.

Vuxna 21-64 år, individ och familjeomsorg, -5,0 miljoner kronor

Satsning 2020

I. Checkar inom kundvalet för personer med missbruksproblematik -0,1 miljoner kronor

Se tabell under rubriken avgifter och checkar

2. Bostäder för sociala ändamål - 4,9 miljoner kronor

Internhyrorna för nämndens bostäder och lokaler för sociala ändamål kommer att höjas. Eftersom hyreskostnader och hyresintäkter är opåverkbara för socialnämnden så föreslår nämnden att budgetramen utökas med 350 tusen kronor.

Inför budgetåret 2019 beslutades om en ny hyresmodell för sociala bostäder. Den innebar att den totala kostnaden fördelades ut per bostadsobjekt till nämnderna. För att skapa incitament för nämnderna att utnyttja beståndet effektivt beslutades att berörda nämnder (SOCN och AFN) inte skulle kompenseras för vakanta bostäder men att det för övrigt skulle vara ett nollsummespel, socialnämnden kompensterades med åtta miljoner kronor. Kostnaden för de vakanta lägenheterna beräknades till cirka 2,9 miljoner kronor för båda nämnderna varav socialnämndens andel uppskattades till 145 tusen kronor.

Kostnaderna för vakanta kontrakt överensstämmer inte med kalkylen. Tillsammans med berörda enheter pågår ett arbete med att minska bostadsbeståndet. Socialnämnden har begränsad möjlighet att påverka kostnaderna och är beroende av att kommunens totala bestånd minskar. Nämnden föreslår därför att kommunfullmäktige medger 4,5 miljoner kronor i utökad budgetram om nuvarande modell för fördelning av kostnader för vakanta bostäder kvarstår 2020 och om avyttringsarbetet inte kan ske i önskvärd takt.

Personer 0-64 år med funktionsnedsättning, -4,5 miljoner kronor

Satsning 2020

I. Höjda checkar -4,5 miljoner kronor

Se vidare under rubrik Checkar och avgifter

Checkar	Tkr
Höjd check hemtjänst, ledsagning och avlösning	-190
Höjd check sysselsättning till personer med psykisk funktionsnedsättning	-100
Höjd check korttidsvistelse LSS	-100
Höjd check daglig verksamhet LSS	-300
Höjd check ledsagarservice, avlösarservice LSS och Barn SoL	-2 980
Höjd check boendestöd SoL	-874
Total	-4 544

Myndighet och huvudmannaskap -15,6 miljoner kronor

Antalet handläggande socialsekreterare inom barn- och familjeenheten har inte följt med volymutvecklingen, varken den som beror på befolkningstillväxten eller den som beror på det ökade antalet orosanmälningar för barn som far illa.

Att bedöma anmälningar, ta emot ansökningar, utreda, bevilja och följa upp insatser är en del av socialnämndens kärnverksamhet och en förutsättning för att nackabor ska kunna få stöd och vård utifrån behov samt att utsatta barn får sina behov tillgodosedda. För att insatsen ska leda till önskad förändring krävs att den som ska få insatsen är delaktig i utredningen och får vara med och påverka innehållet i insatsen så långt det är möjligt. Detta kräver möjlighet till aktiv dialog och personliga möten.

Det finns också en risk för att insatser för nackaborna blir längre än nödvändigt på grund av personalomsättning i utredningsgrupperna inom myndighet och huvudmannaskap (MoH). Detta påverkar insatskostnaderna negativt då uppföljning av insatserna försenas. Produktionsbortfall på grund av vakanser eller nyanställdas introduktion gör att utredningar och nyaktualiserade prioriteras för att barn och unga ska få en insats i rimlig tid.

För att möta effektiviseringskraven har flera åtgärder vidtagits, till exempel en förändrad organisering av arbetet, digitaliseringsprojekt för fler digitala metoder och verktyg som till exempel videosamtal, SMS-påminnelser och nu senast en pilot med taligenkänning för att kunna tala in journalanteckningar och annan dokumentation. Vissa driftsinskränkningar har genomförts och tjänster har vakanshållits.

Det är sedan flera år tillbaka en nationell brist på erfarna socialsekreterare och många erfarna socialsekreterare lämnar också yrket. Bristen har lett till hög personalomsättning och löneglidning i hela Sverige vilket påverkat den sociala barnvården. Under 2018 var personalomsättningen för barn- och familjeenheten 49,59 procent. Personalomsättningen vid enheten har ökat andelen socialsekreterare med kort erfarenhet inom barn- och familjeenheten samtidigt som bristen på socialsekreterare har lett till en löneglidning. Befolkningsökningen tillsammans med fler anmälningar kring barn och unga som far illa ökar behovet av en stabil och tillräcklig bemanning.

Forskning om arbetsvillkoren inom barn- och ungdomsvården har visat att tre faktorer är avgörande för att minska personalomsättningen: tillräcklig bemanning, närvarande arbetsledare och en stabil organisation. Detta är förutsättningar som inte finns i tillräcklig utsträckning för barn- och familjeenheten.

För att klara ett ökat antal aktualiseringar om barn som far illa, utredningar och att den enskilde får rätt insatser utifrån sitt behov, utveckla och säkerställa kvaliteten inom barn- och familjeenheten samtidigt som man bygger upp erfarenheten hos oerfarna/nyanställda socialsekreterare och häver personalomsättningen behöver enheten medges utökad budgetram.

Uppföljning av enhetens kvalitet har visat att nuvarande sårbarhet gällande enhetens bemanning skapar fortsatta kvalitetsrisker.

Det är i den belysningen av ovanstående som förslaget om utökade budgetramar ska ses.

Satsning 2020

I. Utökning med en familjehemssekreterare för rekrytering av familjehem minskar kostnaderna för konsulentstödda jourhem och familjehem, -0,9 miljoner kronor

Det är möjligt att på sikt sänka kostnaderna för dygnsvården, det vill säga minska budgetöverskridandet. Barn- och familjeenheten har för närvarande tolv barn som är placerade i konsulentstött jourhem/familjehem trots att de bedöms vara en långvarig placering, en så kallad uppväxtplacering. Ytterligare åtta konsulentstödda familjehem behöver anlitas då enheten saknar egna familjehem i dagsläget. Kostnaden för ett konsulentstött jourhem respektive familjehem är betydligt högre än om barn- och familjeenheten rekryterar och ger det kvalificerade stödet till familjehemmen själva. Den

genomsnittliga kostnaden för ett konsulentstött familjehem är cirka 650 tusen kronor per år medan kostnaden för ett arvoderat familjehem är cirka 300 tusen kronor per år inklusive stöd och utbildning till familjehemmet. För att genomföra förändringen tillkommer kostnader för rekrytering, handläggning och uppföljning inom myndighet och huvudmannaskap. Resursförstärkningen skulle gynna kvaliteten även för övriga familjehem eftersom familjehemssekreterarna skulle kunna ge mer stöd även till dem.

Sammanlagt minskar kostnaden (budgetöverskridandet) med 2,3 miljoner kronor. Tabellen nedan visar hur kostnaderna minskar utifrån 9 placeringar i konsulentstött familjehem istället övergår till arvoderat familjehem och att en familjehemssekreterare som rekryterar familjehem anställs år ett och en familjehemssekreterare anställs år två för att utreda, följa upp och stödja familjehemmen.

	År 2020	År 2021	År 2022
Familjehemssekreterare rekrytering familjehem I tjänst	-940		
Minskad kostnad för familjehem per år 3 placeringar	525	525	
Minskad kostnad för familjehem per år 3 placeringar		2 100	
Minskad kostnad för familjehem per år 3 placeringar		525	525
Familjehemssekreterare handläggning förstärkt stöd och uppföljning, I tjänst		-940	
Beräknad förändring av kostnadsutfall	-415	2 210	525

2. Särskild satsning på den sociala barnvården -14,7 miljoner kronor

Socialnämnden föreslår att nämnden medges utökad budgetram för myndighet och huvudmannaskap för en särskild satsning på den sociala barnvården med sammanlagt 14,7 miljoner kronor. I korthet handlar det om att kunna erbjuda nackborna en rättssäker myndighetsutövning med god kvalitet samt att vara en attraktiv arbetsgivare:

Forskning om arbetsvillkoren inom barn- och ungdomsvården har visat att tre faktorer är avgörande för att minska personalomsättningen: tillräcklig bemanning, närvarande arbetsledare och en stabil organisation. Befolkningsökningen tillsammans med att fler barn och unga aktualiseras ökar behovet av en stabil och tillräcklig bemanning. Detta är förutsättningar som för närvarande saknas för barn- och familjeenheten som är inne i en spiral av personalomsättning, högre ärendebelastning på kvarvarande personal, brister i ärendehandläggningen, sämre introduktion, ny personalomsättning och så vidare.

1. Satsning 3,6 miljoner kronor som kompensation för lönekostnader för att inte ytterligare öka effektiviseringskravet på enheterna. I det fall kostnadsökningen för 2020 ska klaras inom befintlig budgetram så motsvarar det en minskning av antalet tjänster med cirka 3,2 tjänster inom barn- och familjeenheten respektive 1,8 tjänster för omsorgsenheten. Tjänster motsvarande cirka två miljoner kronor inom barn- och familjeenheten kommer troligen att kunna finansieras genom statsbidrag under 2020. Av dessa kan cirka 1,1 miljon kronor endast användas under förutsättning av att antalet tjänster inte minskar.
2. Satsning 3,5 miljoner kronor till utökning med tre tjänster för att ”nollställa” antalet utredande socialsekreterare inom barn och familjeenheten till samma nivå som gällde för år 2015 utifrån befolkningsökning.
3. Satsning 7,6 miljoner kronor utifrån den volymökning i ärenden som är (se tabell) samt utifrån behov av att stabilisera personalsituationen. 7,6 miljoner avses användas till 6,5 tjänster och budget för att hantera inhyrd personal i särskilda situationer. Ett minskat antal ärenden, ökar kvaliteten och ger lägre kostnader för insatser.

Satsningen på myndighet och huvudmannaskap med 14,7 miljoner innebär en:

- förutsättning för en kvalitativ och rättssäker barn- och ungdomsvård med rätt dimensionerad bemanning
- förutsättning för en kostnadseffektiv verksamhet där rätt insatser ges, följs upp och avslutas vid förändrade behov, vilket genererar ”rätt” kostnader

- satsning på särskilda ungdomsutredartjänster utifrån identifierade behov i enhetens arbete med målgruppen unga kriminella i riskzon
- attraktiv arbetsgivare som ger en god introduktion för nya i yrket samt tillvaratar de erfarna genom att skapa seniora socialsekreterarfunktioner
- utökad uppföljning av barn och ungdomar på gruppnivå för att kunna följa upp, ta beslut och initiera rätt utveckling av verksamheter och insatser

För att säkerställa att satsningen genererar en effektiv process föreslås att ge social- och äldredirektören i uppdrag att säkerställa kontinuerlig uppföljning av enhetens processer och organisering av arbetet.

Bakgrund

Att ta emot ansökningar, bedöma anmälningar, utreda barnens behov, bevilja och följa upp insatser är en del av socialnämndens kärnverksamhet och en förutsättning för att utsatta barn och vuxna ska kunna få sina behov av sociala insatser tillgodosedda. För att insatsen ska leda till önskad förändring krävs att den som ska få den är delaktig i utredningen och får vara med och påverka innehållet i insatsen så långt det är möjligt. Inom individ och familjeomsorgen börjar den önskade förändringen i livsföringen hos den enskilde med det personliga mötet med den utredande socialsekreteraren.

Ekonomi är i obalans inom myndighet och huvudmannaskap inom socialtjänsten. Det beror på att enheterna inte har kunnat genomföra de effektiviseringskrav som funnits sedan flera år tillbaka. Inom barn- och familjeenheten har det dessutom sammanfallit med en nationell brist på erfarna socialsekreterare, och att aktualiseringar till socialtjänsten (+ 45 procent sedan 2016).

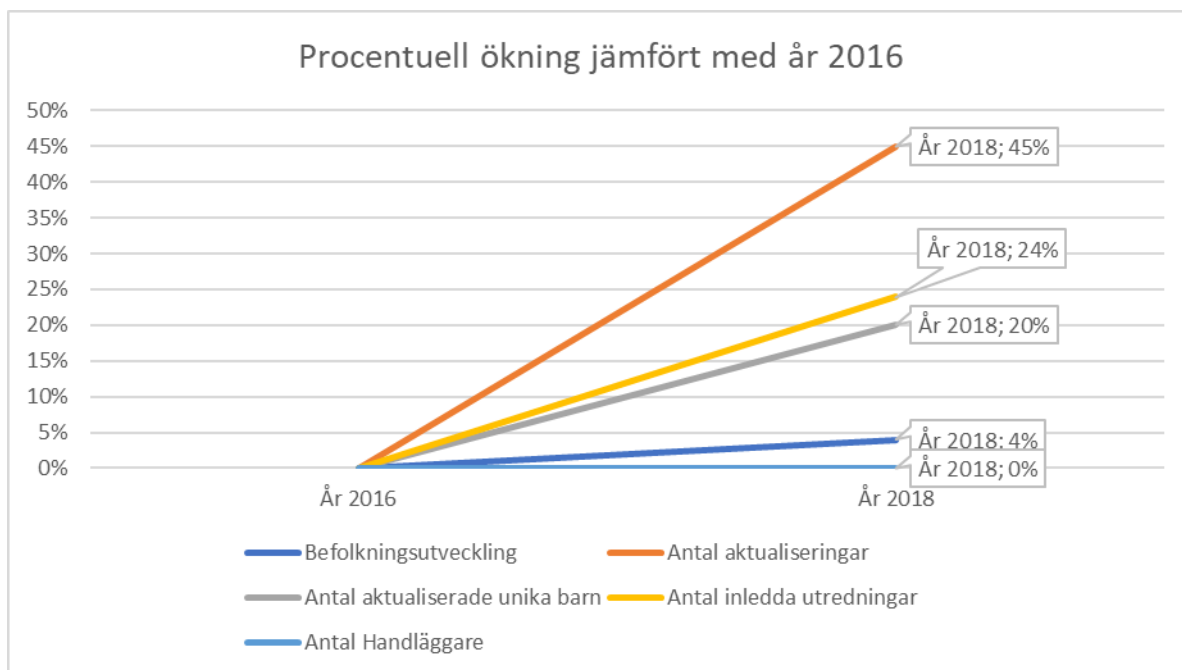
Personalomsättningen vid enheten har ökat (49,6 procent 2018) vilket har lett till att 30 procent av de utredande socialsekreterarna har mindre än tre års erfarenhet. Bristen på socialsekreterare har lett till en löneglidning. Vissa driftsinskränkningar har genomförts och tjänster har vakanshållits. Digitalisering och utveckling av processerna pågår, men den huvudsakliga delen av arbetet, är beroende av en personlig kontakt med den som söker eller den som blivit anmäld, och dennes delaktighet.

	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	Förändr jmf med 2016	Prognos för 2019 baserad på befolkn.prognos
Antal barn 0-17 år i befolkningen samt prognos 2019	24 674	25 076	25 646	25 995	4%	26 489
Antal utredande socialsekreterare per 1000 barn i befolkningen	1,78	1,75	1,72	1,69	-4%	1,66
Antal aktualiseringar	2 291	2 314	3 079	3 361	45%	
Antal aktualiserade barn och unga som redan varit aktuella sedan tidigare alternativt där beslut togs om att inleda utredning	1 177	978	1 040	1 175	20%	
Antal aktualiseringar per 1000 barn i befolkningen	93	92	120	129	40%	
Antal barn som aktualiserats per 1000 barn i befolkningen	us	39	41	45	16%	
Antal inledda utredningar inklusive egen ansökan	612	943	1 199	1 169	24%	
Inledda utredningar per 1000 barn i befolkningen	25	38	47	45	20%	
Antal beslut om att inleda insats per 1000 barn i befolkningen	us	23	34	30	29%	
Antal pågående beslut om beviljade insatser per 1000 barn i befolkningen	us	6,8	7,1	10,2	51%	
Antal barn per 1000 barn i befolkningen med pågående beslut om beviljad(e) insats(er)	us	3,6	3,5	5,0	38%	
Medeltal antal utredningsdagar i avslutade barnavårdsutredningar		69	54	71	3%	
Median antal utredningsdagar i avslutade barnavårdsutredningar		70	23	66	-6%	

Tabellen ovan visar antalet barn 0-17 år, antal utredande socialsekreterare per 1 000 barn 0-17 år i befolkningen och nyckeltal som avser aktuella barn 0-17 år inom socialtjänsten för perioden 2015-2018. Utfallet för 2018 jämförs med året 2016. Tabellen visar också utfallet avseende genomsnittligt utredningsdagar respektive medianen för avslutade barnavårdsutredningar för 2016. I tabellen nedan ingår inte ungdomar 18-20 år och inte heller sekretessklassade barn och unga.

Antalet inkomna aktualiseringar per tusen barn i befolkningen har ökat med 40 procent sedan 2016 och antal aktualiserade barn med 16 procent. Antalet beslut om att inleda utredning och insats har också ökat liksom utredningstiden.

Antalet utredande socialsekreterare har inte följt med vare sig befolkningsutvecklingen eller volymutvecklingen. Produktiviteten går ner på grund av personalomsättning, att en större andel av socialsekreterarna har kort erfarenhet och ett ökat ärendeflöde. Förutom att utreda och fatta beslut ska pågående insatser följas upp, omprövas och avslutas. Inkommande ärenden prioriteras. När antalet ärenden ökar per socialsekreterare eller blir mer komplexa ökar också risken för att insatserna förlängs och risken för brister i kvaliteten tillkommer. Brister i kvalitet får konsekvenser för den enskilde och leder till högre kostnader på samhällsnivå. Ett enkelt räkneexempel kan illustrera hur kostnaderna för längre insatser än nödvändigt kan slå. Hittills i år har tolv institutionsplaceringar avslutats. Om en av placeringarna hade varat en månad längre än nödvändigt på grund av personalvakans eller ärendebelastning, ökar det kostnaden med cirka 140 tusen kronor att jämföra med kostnaden för socialsekreteraren som är cirka 80 tusen kronor inklusive lokal och andra kringkostnader per månad. Avgörande för att lyckas är att barn och familjeenhetens organisation stabiliseras. Personalomsättningen behöver komma ner och ledningen behöver kunna vara mer närvarande och leda och stödja det dagliga arbetet genom att till exempel tiden för rekrytering och introduktion på sikt minskar.

Volym 2020, 365 tusen kronor

I ramärendet har ökad ram med 365 tusen kronor avseende ökad budget för nämndens arvoden lagts in i ramen för myndighet och huvudmannaskap. 365 tusen kronor flyttas till ramen för nämnd och nämnstöd. Förändringen innebär ingen förändring totalt för socialnämnden eftersom det är en flytt mellan rader se nedan.

Nämnd och nämnstöd

Volym 2020, - 365 tusen kronor

I ramärendet har ökad ram med 365 tusen kronor avseende ökad budget för nämndens arvoden lagts in i ramen för myndighet och huvudmannaskap. 365 tusen kronor tillförs ramen för nämnd och nämnstöd

Nämnderna resursfördelning, netto redovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring						Budget 2020			Skillnad 2019 och		budgetram 2020
				Nämnd		yttrande		Intäkter	Kostnader	Netto	tkr	%			
				Ramärende intäkter	Ramärende kostnader	Volym intäkter	Volym kostnader						Satsning intäkter	Satsning kostnader	
Barn och unga	-124 600	-126 346	-132 046	590	-11 135	625	-12 955	0	-225	5 490	-154 936	-149 446	-23 100	18,3	
Vuxna 21-64 år	-40 729	-53 514	-60 074	160	-5 308	0	0	0	-6 050	18 538	-83 250	-64 712	-11 198	20,9	
Personer med funktionsnedsättning	-446 538	-465 848	-465 848	630	-24 168	0	0	0	-4 544	32 271	-526 201	-493 930	-28 082	6,0	
Gemensam socialtjänst	-7 062	-8 393	-8 393	0	3 337	0	0	0	0	0	-5 056	-5 056	3 337	-39,8	
Myndighet & Huvudmannaskap	-113 997	-115 128	-116 928	0	-365	0	365	0	-15 645	0	-130 773	-130 773	-15 645	13,6	
Nämnd och nämndstöd	-2 607	-1 883	-2 248	0	0	0	-365	0	0	0	-2 248	-2 248	-365	19,4	
Summa	-735 531	-771 112	-785 537	1 380	-37 639	625	-12 955	0	-26 464	56 299	-902 464	-846 165	-75 053	9,7	

6 Checkar och avgifter

Avgifter

Förslag om ny ansökningsavgift för ansökan om försäljningstillstånd för tobak, 8 500 kr

Med anledning av att en ny lag om tobak och liknande produkter träder i kraft 1 juli 2019 föreslår socialnämnden att kommunfullmäktige fattar beslut om att en avgift för ansökan om försäljningstillstånd för tobak ska tas ut från och med 1 januari 2020 enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Därefter föreslås en årlig indexuppräknings, prisindex kommunal verksamhet (PKV) samt att kommunfullmäktige beslutar att tillsynsavgifter för försäljning av tobak, e-cigarretter, folköl och receptfria läkemedel ligger kvar på de nivåer som beslutades 2016, med årlig kommunal indexuppräknings (PKV).

Avgiften täcker handläggningen och teknikstöd och kostnaden för e-tjänsten för de nya tillstånden

Checkar inom kundvalen

Se bilaga Förslag till checkbelopp 2020

Enligt reglementet är det nämndens ansvar att vårda kundvalen och initiera eventuella justeringar av checkar, avgifter och regler för kundvalen. I år har översyn gjorts för kundvalet ledsagning avlösning LSS och för avlösning SoL barn under 18 år samt för boendestöd Sol. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att ett nytt kundval införs för grupp- och servicebostad LSS där anordnaren innehar kontrakt för lokal/bostäder.

Det är angeläget att det finns en linje för hur checkarna räknas upp och att det är något så när förutsägbart för anordnaren. Ryckighet i uppräkningsarna, där vissa år innebär nolluppräknings och andra år en högre checkökning skapar osäkerhet och krav på ”återställare”. Det försvårar också nämndens möjlighet att i samarbete med anordnarna bibehålla och utveckla kvaliteten i verksamheten.

För personer med funktionsnedsättning är kundvalen större och antalet anordnare är också fler. Under 2018 och 2019 har flera av kundvalen setts över och konstruktion och auktorisationsvillkor förändrats.

I. Boendestöd

En översyn av checkbeloppet för kundvalet för boendestöd har gjorts. Den presenterades för socialnämnden i augusti 2019.

Boendestöd är en social och praktisk stödinsats som syftar till att stärka den enskildes förmåga att hantera sitt vardagsliv både inom och utanför det egna hemmet. Insatsen ska även bidra till ökad självständighet samt att bryta social isolering. I boendestödjarens uppdrag ingår ofta att samordna andra aktörer runt den enskilde i syfte att bidra till att den enskilde når sina mål.

Förslaget till höjd check beror på att:

- anordnarna får ett höjt krav på inställetid inom fem dagar istället för som tidigare 14 dagar. Skälet för det är att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) innebär att kommunen nu ska verkställa insats inom fem dagar i stället för som tidigare 30 dagar. Från och med 2020 ökar kostnaden till 7 800 kronor per slutenvårdsdygn för dygn utöver de fem dagarna.
- antalet anordnare minskar på grund av att de säger upp sin auktorisation och att anordnarna påtalar att det är svårt att få lönsamhet i att utföra insatsen boendestöd i Nacka kommun.

Översynen visar att Nacka kommun har högre krav gällande personalens utbildningsnivå än de flesta jämförelsekommuner samtidigt som checkbeloppen är bland de lägsta jämfört med andra kommuner i länet. I förslaget till nya auktorisationsvillkor sänks kravet på andel utbildad personal.

Konstruktionen av checkbeloppet för boendestöd följer i förslaget samma princip som den för hemtjänst, ledsugning och avlösning enligt socialtjänstlagen i checköversynen för 2019. Jämfört med kalkylen för hemtjänst har den justerats för faktorer som är specifika för boendestöd, exempelvis är kringtiden för boendestöd något högre jämfört med hemtjänst då hänsyn har tagits till vissa arbetsuppgifter som ingår som en del av boendestödsuppdraget men inte i hemtjänstuppdraget.

Ersättningen för boendestöd 2019 är differentierad beroende på om stödet utförs på dagtid, kvällar eller på helgerna. Det är väldigt sällsynt att boendestöd utförs på kvällar och helger. I de fall där det biståndsbedöms att det behövs regelbundet stöd på kvällar och helger är förslaget att anordnaren får ersättning för det enligt särskild redovisning.

Förslaget till beslut om högre checkbelopp ökar kostnaderna med cirka 0,9 miljoner kronor för socialnämnden. Konsekvensen är beräknad utifrån nämndens budget för boendestöd till personer med funktionsnedsättning.

Boendestöd	Dagtid	Kväll	Helg
Nuvarande check per timme (kr)	379	420	430
Förslag till check per timme (kr)	405	Särsk. redovisning	Särsk. redovisning
Förändring (kr)	26		

Socialnämnden nettobudget (tkr)	-12 032
Förslagets ekonomiska konsekvens (tkr)	-874

Förslaget innebär att checkbeloppet blir 405 kr för år 2020 exklusive moms-kompensation för privata anordnare. Privata anordnare får en moms-kompensation som för närvarande är sex procent.

2. Ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS samt avlösning SoL för barn och ungdomar

Omsorgsenheten har genomfört en översyn av checkbeloppet för kundvalet ledsagarservice och avlösarservice enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt avlösning enligt socialtjänstlagen (SoL) för barn och ungdom. Bedömningen är att en höjning av checkbeloppet i kundvalet för avlösarservice och ledsagarservice enligt LSS samt för barn och ungdom enligt SoL är nödvändig för att säkra insatsens kvalitet för kunderna och för att inte fler anordnare ska säga upp sina auktorisationer.

Insatserna ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS samt avlösning enligt SoL för barn och ungdom är biståndsbedömda insatser.

Syftet med insatsen ledsagarservice är att underlätta för personer med omfattande funktionsnedsättningar att upprätta och bibehålla kontakter med andra och att delta i samhällslivet. Insatsen är knuten till aktiviteter utanför hemmet och gör det möjligt att besöka vänner och delta i fritids- och kulturaktiviteter.

Insatsen avlösarservice i hemmet innebär att en annan person tillfälligt övertar omvårdnaden av ett barn eller en vuxen med funktionsnedsättning från föräldrar, anhöriga eller andra närstående. På så sätt får de närstående tid för sig själva och för att kunna genomföra aktiviteter utanför hemmet. Insatsen utförs som regel i det egna hemmet.

Enheten har jämfört ersättningen med Nackas jämförelsekommuner Danderyd, Sollentuna, Solna, Tyresö och Täby. Fyra kommuner av dessa har infört kundval för insatserna. Det är svårt att göra en fullt korrekt jämförelse med andra kommuners checkbelopp då ersättningarna konstruerats på olika sätt, ersättningsnivåerna för insatserna varierar. Danderyds och Sollentuna kommuner har högre checkbelopp än Nacka kommun. De betalar därutöver ersättningen också en extra ersättning för obekvämt arbetstid.

Förslaget bygger på att checkbeloppet för ledsagarservice och avlösarservice LSS inklusive för barn SoL harmoniseras med checken för hemtjänst, ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen för äldre och vuxna personer med funktionsnedsättning. Förslaget är att hemtjänstchecken höjs med 0,5 procent till 2020 det vill säga 401 kronor. Nuvarande ersättning i LSS-kundvalet är 318 kronor för ledsagarservice och 307 kronor för avlösarservice för 2019 medan det är 399 kr i kundvalet för hemtjänst.

I ersättningen för ledsagarservice ingår omkostnadsersättning med 10 kronor per timme som ska täcka ledsagarens omkostnader vid utförandet av insatsen. Den kan till exempel användas till inträden vid aktiviteter och resor som görs tillsammans med kunden. Omkostnader som överstiger den sammanlagda omkostnadsersättningen till anordnaren ska betalas av kunden.

Förslaget till beslut om höjning av nuvarande checkar till 411 kronor för ledsagarservice inklusive omkostnad för ledsagaren respektive 401 kr för avlösarservice ökar kostnaderna med sammanlagt 3,0 miljoner kronor för socialnämnden. Konsekvensen är beräknad utifrån prognosen i nämndens första tertialbokslut 2019.

	Ledsagarservice	Avlösarservice
Nuvarande check per timme (kr)	318	307
Förslag till check per timme (kr)	411*	401
Förändring (kr)	93	94

* Inkl omkostnadsersättning 10 kr/ ledsagartimme

Socialnämnden budget (tkr)	-11 081
Förslagets ekonomiska konsekvens	-2 980

Checkbeloppen anges exklusive momskompensation, privata anordnare får en momskompensation som för närvarande är sex procent.

3. Kundval bostad med särskild service (LSS)

Socialnämnden beslutade i juni att ta fram ett kundvalssystem för bostad med särskild service enligt LSS som komplement till befintliga upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Kundvalet avser bostad med särskild service enligt LSS då anordnare själv står för kontrakt av godkänd lokal och bostadsytor. Nya auktorisationsvillkor har skapats utifrån Nacka kommuns reglemente för kundvalssystem.

Förslag till checkbelopp har skapats utifrån befintlig ersättning till bostäder med särskild service enligt LSS belägna i Nacka kommun och som är upphandlade enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). I de befintliga LOU-upphandlade avtalen står kommunen för lokalerna. I kundvalet står anordnaren för bostadsytorna och därför behöver ersättningen till anordnarna inom kundvalet vara högre.

Förslag till checkbelopp i 2020 års prisnivå

Nivå	1	2	3	4	5
Checkbelopp kronor per dygn	928	1 185	1 990	2 811	3 786

Checkbeloppen anges exklusive momskompensation, privata anordnare får en momskompensation som för närvarande är sex procent.

Checkbeloppet bygger på ersättningen i de LOU-upphandlade bostäderna med särskild service enligt LSS. Ett påslag för lokalkostnaderna har beräknats utifrån vad kommunen idag betalar för nybyggda gemensamhetsutrymmen. Hur kostnaden på nyproducerade lokaler kommer att se ut framöver är svårt att förutsäga. En uppföljning av checkbeloppen kommer att behöva göras. Det finns inga jämförbara kundval i andra kommuner att jämföra sig med.

Den ekonomiska konsekvensen är beroende av hur många utförare som kommer att ansluta sig till kundvalet. En uppskattad lokalkostnad för boenden som öppnar under 2020-2022 ingår i ramärendet och den tillkommande kostnaden för ett införande av ett kundval bedöms därför vara obetydlig.

4. Förslag på ökning av checkbelopp inom övriga kundval inom Socialnämnden

Kundvalen inom individ- och familjeomsorgen (insatser till barn och unga och vuxna 0-64 år) är förhållandevis små. De har också haft relativt låga höjningar av checken, inför 2019 var det nolluppräknig. Det har varit svårt att få företag att auktorisera sig i kundvalen eftersom ersättningen ofta är lägre än för motsvarande tjänst i en upphandlad verksamhet. Anordnare har också sagt upp sig i auktorisation. Det har gjort att Valfärd samhällsservice inom den egna produktionen ibland har en större andel i respektive kundval och att valmöjligheten för kunden är mindre än önskvärt. Exempelvis så valde nio utförare som ingick i ramavtalet för familjebehandling att inte auktorisera sig i kundvalet familjebehandling. Ersättningen för familjebehandling är också lägre än för andra kundval med liknande krav på kompetens. För närvarande har Valfärd samhällsservice cirka 75 procent av kunderna.

Checkar och avgifter	Checkram	Senaste förändring	Förslag på höjning	Kostnad (Tkr)
Tabell 8) Checkbelopp hemtjänst (Äldre och personer med funktionsnedsättning)	-22 395	2018	0,5%	-113
Tabell 9) Checkbelopp ledsagning (Äldre och personer med funktionsnedsättning)	-3 110	2018	0,5%	-72
Tabell 10) Checkbelopp avlösning (Äldre och personer med funktionsnedsättning)	-10	2018	0,5%	0
Tabell 14) Checkbelopp daglig verksamhet, LSS	-59 770	2018	0,5 %	-300
Tabell 15) Checkbelopp korttidsvistelse, LSS	-20 190	2018	0,5 %	-100
Tabell 17) Checkbelopp sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar	-3 100	2017	3,0%	-100
Tabell 18) Checkbelopp familjerådgivning, budgetrad barn och unga	-3 174	2018	0%	0
Tabell 19) Checkbelopp familjebehandling, budgetrad barn och unga	-7 275	2017	3,1%	-225
Tabell 20) Checkbelopp för strukturerad öppenvårdsbehandling för personer med missbruksproblematik, budgetrad vuxna	-2 086	2017	2%	-45
Tabell 21) Ersättningsbelopp för kontaktmannaskap för personer med missbruksproblematik, budgetrad vuxna	-200	2017	2%	-5
Summa				-965

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

Nämndens utmaningar utifrån att Nacka växer

Nacka växer samtidigt som en större andel av befolkningen söker stöd och hjälp från socialtjänsten. Staten vill höja tillgänglighet och kvalitet i socialtjänsten vilket har lett till flera lagändringar. Barnkonventionen blir lag 2020 och det pågår en utredning om en ny socialtjänstlag. LSS-utredningen kan leda till beslut om statligt huvudmannaskap för personlig assistans.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen inom vård – och omsorgsområdet är en nationell utmaning under de kommande åren. Anordnare konkurrerar om medarbetare med rätt kompetens. Kommunen har som huvudman ett ansvar att upprätthålla en verksamhet av god kvalitet och behöver därför stödja anordnarna och i samverkan ge dem möjligheter att klara kompetensförsörjningen. Kompetensförsörjningen inom myndighetsutövningen, särskilt inom den sociala barnvården, är också ett kritiskt område, vilket kräver att Nacka är en attraktiv arbetsgivare.

Tillgång till bostäder med särskild service (LSS)

För närvarande byggs inte tillräckligt många gruppboheter och behovet kan inte tillgodoses inom kommungränsen. Den långsiktiga utbyggnadsplanen kommer, förutsatt att planen följs, säkra tillgången till LSS-bostäder och på sikt möta efterfrågan. Målgruppens behov prioriteras och vägs in när nya områden planeras.

Hyror inom nybyggnationen är höga i förhållande till den enskildes inkomst. Många kommuner har därför infört någon form av kommunalt bostadstillägg